LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

December 2016

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0540273 Dotorp

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 - områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitat-direktivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skydds-beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillstånds-plikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillstånds prövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet.
Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.
Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kart-verktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”*kartverktyget skyddad natur*”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Lena Smith

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0540273 Dotorp

Kommun: Falköping

Områdets totala areal: 0,07 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-12-10

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden:
Falköpings kommun.

Regeringsbeslut, historik:
SPA: Nej, pSCI: 2001-06-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6510 - Slåtterängar i låglandet

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: I Natura 2000-området Dotorp är de prioriterade bevarandevärdena den örtrika torrängen.

Motivering: Torrängen som ligger på en åkerholme har mycket stora floravärden, området sköts som slåtteräng. Floran lockar till sig många olika fjärilsarter.

Prioriterade åtgärder: Upprättande av långsiktig skötsel i form av naturvårdsavtal eller skötselavtal med markägaren (kommunen). Fortsatt årlig slåtter samt vid behov bortröjning av sly och annan igenväxningsvegetation.

.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Dotorp utgörs av en åkerholme som ligger i flack till kuperad mellanbygd/slättbygd. Dotorp ingår i ett riksintresseområde för kulturmiljövård, det s k kambrosilurområdet. Den omgivande marken utgörs av ett jordbruksblock bestående av ohävdad åkermark. Området ligger i Falköpings stads norra utkant, inom Brogärde industriområde. Dotorp sköts som slåtteräng och fältskiktet har en mycket artrik torrängsflora med arter som svinrot, slåtterfibbla och prästkrage m. fl. I Natura 2000-området finns också en äldre byggnadsgrund och i både norra och södra delarna finns odlingssten. Den återupptagna hävden startades omkring 2008-2009 då Länsstyrelsen genomförde en naturvårdsbränning av området. Under några år därefter slåttrades marken varannat år, detta har nu övergått till årlig hävd. Denna innefattar även viss busk- och slyröjning.

Dotorp ligger inom ett detaljplanelagt område där ny industrimark succesivt tas i anspråk runt om. En ny väg håller på att anläggas ca 20 meter sydost om och förbi Natura-området. Denna väg är planerad att förbindas genom en cirkulationsplats, med den större väg som går i väst- östlig riktning ca 35 meter norr om Natura-området. Den nya cirkulationsplatsen kommer att ligga ca 25 meter från Natura 2000-området och slänten till den kommunala cykelvägen som också anläggs, kommer som närmast att ligga ungefär 5 meter nordost om Natura 2000-områdets nordöstra gräns.

Platsen där Dotorp Natura 2000-område ligger ingår i detaljplanen för Brogärdets industriområde (Tåstorp 7:7 m.fl.). Planbestämmelserna säger att Natura 2000-området samt omgivande åkermark ska utgöra naturmark.

Bevarandemål

Det främsta bevarandesyftet är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med möjlighet för dess torrängsarter att expandera.

Se även under naturtypsbeskrivningen.

Vad kan påverka negativt

- Anläggande av väg och cirkulationsplats samt trafik i områdets omedelbara närhet riskerar att påverka floravärden och fjärilsförekomst.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis bebyggelse, träd/skogsplantering, schaktning, upplag, kemiska gifter, dikning och täktverksamhet.
- Bortodling och isolering/fragmentering m.m.
- Minskad eller utebliven slåtter och röjning av igenväxningsvegetation kan på sikt leda till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Utebliven höbärgning leder till förnaansamling med utarmning av den hävdgynnade floran och faunan som följd.
- Årlig slåtter vid fel tidpunkt, t.ex. för tidigt på säsongen när växterna ännu inte hunnit sätta frö, leder med tiden till utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Alltför kraftig röjning av buskar och träd så att organismer som är beroende av dessa strukturer missgynnas.
- Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer och skapar skarpa gränser mellan olika markslag påverkar naturtypen negativt.
- Spridning av gödsel i naturtypen påverkar floran negativt.
- Vid eventuellt efterbete; tillskottsutfodring av betesdjuren ger indirekt näringstillförsel till

marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan och bör endast användas vid behov.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar exempelvis kvävenedfall, påverkar floran negativt.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken). Om en verksamhet/åtgärd påverkar ett Natura 2000-område så kan denna vara tillståndspliktig även om den utförs utanför Natura 2000-området.

- Inget förordnande om skydd utöver Natura 2000 finns. Någon form av långsiktig skötselavtal eller naturvårdsavtal bör upprättas med kommunen.

- Skötsel: Falköpings kommun sköter området med årlig, sen slåtter i slutet av augusti eller början av september. Efter slåttern transporteras det slagna gräset bort. I området bedrivs också ett s.k. LONA-projekt med stöd från Länsstyrelsen. Detta innebär inventering av kärlväxter samt registrering av inventerade arter i Artportalen..

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6510 - Slåtterängar i låglandet

Areal: 0,07 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Området är ljusöppet med någon mindre buske av hägg, en, ros samt vildapel, oxel och sötkörsbärsträd. Fältskiktet utgörs av örtrik torräng där följande typiska arter för slåtterängar (6510) återfunnits; darrgräs, gullviva (fridlyst), lundstarr, prästkrage, rosettjungfrulin, rödkämpar, slåtterblomma, slåtterfibbla (i rödlistan sårbar, VU), slåttergubbe (VU), stor blåklocka, svinrot och vildlin. Även följande arter typiska för kalkgräsmarker (6210) har återfunnits; backklöver (nära hotad, NT), harmynta, jordtistel (NT), klasefibbla (NT), solvända (NT) och ängshavre. Följande karaktärsarter eller rödlistade arter har också återfunnits; backsmörblomma (NT), backruta (NT), backsippa (VU, fridlyst), brudbröd, fältvädd, gökärt, sommarfibbla (NT) m.fl. samt några ohävdsarter som exempelvis hundäxing och hallon. Området ingår i Länsstyrelsens rapport över stäppartade torrängar i Falbygden, se dokumentation. Marken sköts numera genom årlig slåtter.

Generell beskrivning av naturtypen: Artrika, torra – friska, hävdpräglade ängar. Naturtypen har utvecklats genom lång kontinuitet av slåtterängsskötsel (och ofta även använts som betesmark på senare tid). Krontäckning av träd och buskar är 0 – 30%. Hävdgynnade arter ska finnas. Typiska arter (kärlväxter) är: kattfot, slåttergubbe, slåtterfibbla, ormrot, darrgräs, Jungfru Marie nycklar, nattviol, prästkrage, jungfrulin, svinrot, rödklint, ängsnycklar, hirsstarr, pillerstarr m.fl. samt (fjärilar): ängspärlemorfjäril, skogsvisslare, vitfläckig guldvinge, slåttergräsfjäril, skogsnätfjäril, ängsblåvinge, smultronvisslare m.fl.

Naturtypen är känslig för igenväxning, ökad beskuggning, uppluckrad grässvål samt konkurrens från ohävdsarter och främmande arter. Naturtypen är även känslig för förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och för minskade populationer av karaktäristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen slåtterängar i låglandet (6510) ska vara minst 0,07 hektar.
Regelbunden slåtter, vid traditionell tidpunkt (och eventuellt efterbete), ska påverka gräsmarken. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur eller sambete med vall, ska förekomma. Krontäckningen av träd och buskar ska vara liten. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma. Enstaka värdefulla träd som t.ex. bärande och blommande träd, hagmarksträd samt värdefulla busksnår och enstaka fysiska strukturer i form av äldre husgrund ska förekomma. Artsammansättningen i fält- och bottenskiktet ska vara naturlig/karakteristisk för naturtypen med slåttermarksarter. Det ska finnas typiska och karaktäristiska arter inom följande grupper: kärlväxter (allmänt-rikligt); insekter (tämligen allmänt). Det ska finnas födoresurser såsom pollen- och nektarresurser som kan utnyttjas av framförallt olika fjärilsarter.

.

Bevarandeåtgärder

- Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Se även den allmänna beskrivningen under rubriken: Bevarandeåtgärder.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt.
Den återupptagna hävden har resulterat i att de hävdgynnade arterna på senare år har ökat och spridit sig i närområdet till Natura 2000-området.

Dokumentation

Artportalen. ArtDatabanken SLU. www.artportalen.se. Uttag 2016-06

Falköpings kommun, naturförvaltningen, muntlig redogörelse, juni 2016.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998. Rapport 1999:3.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Stäppartade torrängar på Falbygden och i Ätradalen, inventering 2007, Rapport 2010:37.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Natura-2000/.

Bilagor

Kartor:
1. Beslutskarta, Natura 2000-områdets avgränsning
2. Naturtypskarta

Natura 2000 - SE0540273 Dotorp

0 125 250 500 Meters

Map scale 1:10 000. Original printed 2009-01-30. Copyright Lantmäteriet 2009, dnr 106-2004/188-O.

Natura 2000-naturtypskarta, Dotorp SE0540273, Falköpings kommun

N

6510 - Slåtterängar i låglandet

Natura 2000 Habitatdirektivet

Fyll på med förklarande text

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 50 100 Meter

Skala (i A4): 1:4 000

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN